

КОРЕКЦІЙНА І НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА РОБОТА У ГУРТКУ З ДІТЬМИ, ЯКІ МАЮТЬ ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОБМЕЖЕННЯ

Анотація

В статті аналізується корекційна і учебно-воспитательная робота в кружку з дітьми, которые имеют функциональные ограничения.

Як правило, вся освітньо-виховна і корекційна робота з дітьми розумово-відсталими, глухими, з порушеннями рухомої сфери проводиться в умовах школи, школи-інтернату. Тому класна і позакласна робота особливо тісно пов'язані між собою і доповнюють одна одну. Позашкільна робота з таким контингентом дітей менше доступна у силу їх особливостей у використанні транспорту та знаходження без супроводжуючого поза учбового закладу.

Для дітей, які мають різноманітні функціональні порушення, позакласна робота є більш актуальніша, чим позашкільна. Позакласна освітньо-виховна й корекційно-розвиваюча робота проводиться в індивідуальній, груповій і масовій формах. У процесі позакласної освітньо-виховної роботи учні збагачуються знаннями й умінням, відбувається дальша корекція їх розвитку, учням прищеплюють навички розумового використання набутих знань, виховують у них любов до знань, допитливість, самостійність, формують комунікативні якості і моральну поведінку, а також корегують рухому сферу дитини.

Соціальні служби молоді повинні враховувати ці особливості контингенту дітей і гурткову роботу, частково, можливо організувати на території шкіл-інтернатів, коли інтернати не можуть забезпечити заняття з дітьми за їх інтересами.

З дітьми можуть проводитись як групові, так індивідуальні форми роботи у залежності від їх потреб.

Індивідуальні форми роботи з цими дітьми орієнтуються на власні особливості і сили учнів. Створюються широкі можливості їх

самостійності, ініціативи і самодіяльності, всебічно враховують пізнавальні інтереси й здібності учнів.

Особливістю роботи в предметних гуртках за інтересами є те, що тут, збагачуючи й поглиблюючи знання та розвиваючи здібності учнів, водночас коригують вади їх пізнавальної діяльності.

Основним засобом корекції вад дітей є практична діяльність, а саме: конструювання, дослідна робота в живому кутку чи на пришкольній навчальній ділянці, фізична праця на ділянці (підготовка ґрунту, догляд за рослинами чи тваринами); тривалі спостереження за погодою, змінами в природі; виготовлення іграшок, побутових речей тощо.

У гуртку важливе місце відведено практичній роботі учнів, пов'язаній із суспільно корисною діяльністю, Це характерне для гуртка “Умілі руки”. Зміст занять цього гуртка може охоплювати значну кількість видів діяльності, що спрямовані на створення речей, якими можливо користуватися у побуті, і охоплює різноманітні техніки їх виготовлення. Такі навички, як володіння олівцем, пензлем, голкою, ножицями та ін., а також техніками малювання, склеювання, в'язання, конструювання, ліплення допоможуть дітям адаптуватися у суспільстві.

Для дітей з порушенням слуху, мови набуває актуальності індивідуальне заняття у логопедичному кабінеті, заняття з лікувальної фізкультури та ін.

Велике значення мають заняття дітей у гуртках “Позакласного читання”. Групова (гурткова) форма навчання організації праці дітей передбачає загальну участь певної частини дітей (можливо з різних класів) за їх інтересами, або за потребою корекції схожих відхилень.

Заняття у гуртку дітей з функціональними порушеннями має на меті два основних напрямки діяльності: розширення чи уточнення знань та корекційна робота рухомої сфери людини.

Для розширення чи уточнення знань особлива увага приділяється використанню різноманітних форм наочності, а також регламентації часу занять залежно від віку і особливостей розвитку дитини.

На першому етапі навчання з групою дітей, які не мають навичок самостійності праці, фронтальна робота посідає значне місце. Потім поступово, надаючи дітям все більшої самостійності під час будь-якої діяльності, керівник-вихователь крок за кроком учить їх раціональним прийомам праці, добивається від них все більшої організованості, цілеспрямованості, наполегливості та самостійності. Поступово зменшується питома вага фронтальної роботи і водночас збільшується роль індивідуальних консультацій, допомоги тим, хто цього потребує.

У школі-інтернаті напрямки гурткової роботи деякі специфічні, так, наприклад: гурток позакласного читання, агробіологічний, гурток ручної праці, фотогурток, ляльковий театр та інше.

Прочитані в групі книжки обговорюють, рецензують, виготовляють ілюстрації до прочитаного, організують літературні ігри тощо.

Масовими формами організації позакласного читання є читацькі конференції, літературні вечори, виставки. Ця робота набуває характеру підсумків роботи гуртка. Цікавою формою підведених підсумків роботи гуртків є конкурси з художнього читання. Такі, конкурси, крім освітнього, мають ще й корекційне значення, оскільки сприяють виправленню в учнів вад мови.

Вибір напрямку роботи гуртка залежить від потреб дитини. Для дітей з порушеннями рухомої сфери та дітей зі слабким зором можна рекомендувати заняття з такої діяльності, як ліплення.

Заняття з ліплення можливо організовувати з дітьми навіть дошкільного віку. Для такого віку дітей найбільш значним є такі якості глею або пластиліну, як: в'язкість, пластичність, величина, маса. Початківець, фактично, знайомиться з якостями матеріалу та грає з ним.

Цей етап діяльності можливо назвати дозображувальним. Він буває характерним і для дітей більш старших, але таких, які мають деякі відставання у розвитку.

Під керівництвом вихователя дозображувальний період швидко переходить до зображувального, коли дитина нагромаджує один шматок глину на інший, зліплюючи їх. У цих нагромадженнях дитина бачить якийсь предмет, відчуває на дотик, що особливо важливо для дітей слабозорих.

Саме зорове і на дотик маленька людина пізнає форму предметів.

У процесі ліплення приймають участь обидві руки. Вони діють одночасно і по черзі. Всі м'язи задіяні у процесі ліплення, вони мають певне фізичне навантаження, що готує дитину до навчання іншим наукам.

Заняття з ліплення виконують і виховну функцію, привчає до акуратності, самостійності, творчості, аналізу результатів своєї діяльності.

Гурткова робота з дітьми, які мають деякі обмеження, передбачає організацію і масової роботи з ними. Перш за все, має рацію організація виставок творчих робіт гуртківців, що дозволяє порівнювати свої роботи з іншими, навчатися у інших та поглиблювати свої знання і навички. Участь у масовій роботі дітей дає можливість розширювати коло друзів та навичок спілкування.

Тематичні вечори, свята, екскурсії дозволяють дітям розширювати свої інтереси, пізнавати один одного у процесі сумісної діяльності.

Сучасні умови розвитку суспільства потребують від його членів прояву не тільки енергійності, творчості, ініціативи, а й таких якостей, як чутливість, любов до людини, тактовність у спілкуванні та ін., які ми відносимо до духовних якостей людини.

Серед дітей, які мають функціональні обмеження, зустрічаємо дітей і талановитих.

Під цим терміном ми маємо на увазі їх особливу, даною їм природою, здібність до якоїсь діяльності.

Деякі з цих дітей відвідують гуртки, а інші (у силу різних обставин) такої змоги не мають. Ці діти самотужки займаються малюванням, ліпленням або іншою діяльністю і знаходять у цьому шлях до самоствердження і самореалізації.

Діти і підлітки, які прикуті до ліжка, мають дуже обмежене коло стосунків, недостатню інформацію про оточуючий світ. Але їх природний дар, фантазія дозволяє створювати інтересні роботи у різних напрямках творчості: малюнки, живопис, вишивки та ін.

Помічниками для таких дітей, у першу чергу, виступають батьки, але їх професійна підготовка не може задовольнити потреби діяльності дітей, не може задовольнити подальший розвиток їх таланту.

Обдарованість потребує постійного навчання, розвитку, поповнення особистісних вражень, емоцій, сприйняття оточуючого світу, стимуляторів до праці.

Чим у цьому можливо допомогти дитині? Це питання дуже складне у плані, перш за все, виявлення таких талановитих дітей, які самі не можуть прийти до студії, гуртка тощо.

Мабуть соціальні служби молоді у своїй роботі повинні виділити такий напрямок у діяльності як виявлення і допомога такій категорії своїх підопічних. Коли така категорія дітей виявлена, тоді можливо спланувати ті заходи, котрі допомагають дітям розвинути свій талант. Перш за все, треба знайти спеціаліста, котрий може дати необхідну консультацію з тієї чи іншої галузі знань. Професійна консультація вкрай необхідна, тому що порада, оцінка роботи автора та аналіз недоліків, накреслення шляхів подальшого самовдосконалення допоможе творчому зростанню людини.

Другий шлях допомоги – це забезпечення дитини літературою за напрямком творчості.

Третій напрямок у роботі з талановитою дитиною – організація його творчих виставок.

Виставочна робота стимулює подальший шлях розвитку творчості, вона із року в рік підтримує художника морально, коли він бачить і слухає відгуки від прихильників його творчості, коли він усвідомлює зацікавленість у них інших.

І останнє. Художня діяльність, будь-який її вид потребує значної матеріальної затрати. Це папір, фарби, пензлі та інші матеріали.

Для дітей талановитих, які обмежені матеріально, саме допомога з боку соціальних служб буде дуже актуальна.

Підводячи підсумок, звертаємо увагу на те, що всі діти, які мають функціональні обмеження, потребують індивідуального підходу з боку соціального працівника, який організує з такими дітьми корекційну роботу.

Література

Щербакова К.В., Петрочко Ж.В. Реабілітація дітей з функціональними обмеженнями засобами мистецтва. Навчальний посібник. – Київ, 2002.

О.В.Шубка

ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ МОЛОДІ

Аннотація

В данній статті розглядаються питання стратегії молодіжної політики в Україні. Аналізується вплив деяких проблем, пов'язаних з її розробкою, які направлені на соціальну захист молодіжності в сучасному українському державстві.

У теорії і практиці наявні різні підходи у вирішенні проблем молоді і розв'язанні питань її соціального захисту.

Діюче законодавство визначає під соціальною категорією “молодь” громадян України віком від 14 до 28 років [2]. Офіційно засвідчує її рівність у правах і обов'язках з іншими членами суспільства. Наявні соціально-економічні проблеми, які завжди переслідують перехідне